

PRESUDA SUDA

27. svibnja 1981.(*)

„Porezni sustav koji se primjenjuje na žestoka alkoholna pića”

U spojenim predmetima C-142/80 i C-143/80,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio Corte d'appello (Žalbeni sud) u Milanu, Italija, u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Amministrazione delle Finanze dello Stato,

s jedne strane,

i

Essevi SpA, društvo sa sjedištem u Milanu (u predmetu C-142/80)

i

Carlo Salengo, poduzeće sa sjedištem u Genovi (u predmetu C-143/80),

s druge strane,

o tumačenju članka 95. Ugovora o EEZ- u u odnosu na talijansko zakonodavstvo o državnom porezu na uvezena žestoka alkoholna pića,

SUD,

u sastavu: J. Mertens de Wilmars, predsjednik, P. Pescatore, Lord Mackenzie Stuart i T. Koopmans (predsjednici vijeća), A. O'Keefe, G. Bosco, A. Touffait, O. Due i U. Everling, suci,

nezavisni odvjetnik: F. Capotorti,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

PRESUDU

- 1 Dvama rješenjima od 19. veljače 1980., koja je Sud zaprimio 12. lipnja 1980., Corte d'appello (Žalbeni sud) u Milanu uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u zahtjev za prethodnu odluku o tumačenju članaka 95. i 169. Ugovora o EEZ-u kako bi se utvrdilo je li zadržavanje sustava diferenciranog oporezivanja žestokih alkoholnih pića nastalih destilacijom vina na temelju talijanskog zakonodavstva usklađeno s Ugovorom.
- 2 Iz spisa predmeta proizlazi da su dva gore navedena društva, tuženici u glavnom postupku, u razdoblju od 1. ožujka 1962. do 1. prosinca 1967. u slučaju prvog društva te u razdoblju od 18. travnja 1960. od 25. listopada 1971. u slučaju drugog društva, uvozila konjak francuskog podrijetla na koji su plaćala porez utvrđen zakonom za „prvu kategoriju” etilnog alkohola, odnosno za alkoholna pića koja ne ispunjavaju određene kriterije povezane s podrijetlom i proizvodnjom ili koja se, s obzirom na to da se proizvode izvan državnog područja te države, ne mogu kontrolirati u proizvodnoj fazi.
- 3 Tuženici u glavnom postupku pokrenuli su postupak pred Tribunale di Milano (Okružni sud u Milanu, Italija) u kojem su tražili povrat poreza plaćenog tijekom gore navedenih razdoblja zbog povrede članka 95. Ugovora o EEZ-u te su 26. siječnja odnosno 1. lipnja 1978. dobili presude kojima se talijanskoj državnoj financijskoj upravi nalaže da im vrati porez koji im je nezakonito naplaćen.
- 4 Državna financijska uprava podnijela je 31. kolovoza 1978. žalbu protiv tih presuda, a u postupku se pozvala na sudsku praksu Corte suprema di cassazione (Visoki kasacijski sud, Italija), koji je u presudama broj 1317, 1318 i 1321 od 1. ožujka 1979. zauzeo stajalište da je prema pravu Zajednice, osporavani porezni sustav zakonit. Državna financijska uprava u toj je fazi ustvrdila da je Komisija Europskih zajednica u mišljenju od 28. veljače 1969. priznala da Talijanska Republika ima pravo naplaćivati taj porez kao instrument poljoprivredne politike u sektoru alkoholnih pića i privremeno zadržati osporavani sustav diferenciranog oporezivanja. U tom mišljenju Komisija je izričito priznala da je taj sustav „pomoć” usklađena s pravilima prava Zajednice te da je zbog toga državni porez na alkoholna pića uvezena iz Francuske zakonito naplaćen.
- 5 Corte d'appello (Žalbeni sud) smatra da na temelju gore spomenutih čimbenika ne može u potpunosti razriješiti pitanje o kojem treba odlučiti. Naglašava da se, iako je Komisija u mišljenju od 28. veljače 1969. priznala da Italija ima pravo zadržati i primjenjivati osporavani porezni sustav kao instrument poljoprivredne politike, u međuvremenu pojavilo nekoliko novih elemenata. U vezi s tim upućuje na presudu Suda od 15. listopada 1969. (Komisija/Italija, C-16/69, Zb., str. 377.), u kojoj je utvrđeno da žestoka alkoholna pića, likeri i druga alkoholna pića nisu poljoprivredni proizvodi u smislu Ugovora, na presudu od 10. prosinca 1974. (Charmasson, C-48/74, Zb., str. 1383.), u kojoj je utvrđeno da su nakon isteka prijelaznog razdoblja prepreke trgovini između država članica neusklađene sa zajedničkim tržištem čak i ako su te prepreke dio nacionalnog ustrojstva tržišta i, naposljetku, na obrazloženo mišljenje o pitanju diferenciranog oporezivanja kad se radi i o državnom porezu i o porezu na proizvodnju, koje je Komisija uputila Talijanskoj Republici 31. srpnja 1978.

6 S obzirom na te nove elemente, kao i na argumente koje je iznijela državna financijska uprava, Corte d'appello (Žalbeni sud) zatražio je od Suda da donese prethodnu odluku o sljedećim pitanjima:

- „– Prvo, koji je učinak gore navedenih mišljenja koja je Komisija donijela na temelju članka 169. Ugovora o EEZ-u? Zatim, je li Italija povrijedila članak 95. Ugovora o EEZ-u primjenjujući na žestoka alkoholna pića nastala destilacijom vina i uvezena iz drugih država članica porezni sustav koji uključuje državni porez u iznosu od 60 000 ITL po hektolitr čistog alkohola (90 000 ITL od ožujka 1976.), a koji nije propisan za slične domaće proizvode i ne naplaćuje se na njih?
- Je li nakon početka druge faze, na koji se upućuje u trećem stavku članka 95. kao na krajnji datum za ukidanje nacionalnih pravila protivnih načelu porezne jednakosti koje je propisano u prvom i drugom stavku tog članka, dopušteno da Italija, iznimno, nastavi primjenjivati postojeću diskriminaciju u odnosu na uvoz žestokih alkoholnih pića nastalih destilacijom vina?”

Određene okolnosti spорова

7 Iz dokumenata koje je talijanska vlada predala Sudu proizlazi da je 8. svibnja 1968. talijanskome ministru vanjskih poslova Komisija poslala pismo sljedećeg sadržaja:

„Bili bismo Vam zahvalni kada biste talijanskoj vladi skrenuli pozornost na sljedeća pitanja povezana s porezom na alkoholna pića:

Talijansko zakonodavstvo o oporezivanju alkoholnih pića propisuje da ona podliježu državnom porezu u visini od 60 000 ITL po hektolitr čistog alkohola i porezu na proizvodnju u iznosu od 60 000 ITL po hektolitr čistog alkohola. U korist određenih proizvoda, uključujući oštra alkoholna pića nastala destilacijom vina i koma, odobravaju se brojne povlastice. Ta su pića oslobođena državnih poreza, a podliježu porezu na proizvodnju u iznosu od 53 000 ITL po hektolitr za žestoka alkoholna pića nastala destilacijom vina i 50 000 ITL po hektolitr za žestoka alkoholna pića nastala destilacijom koma.

Državni porez na uvezena žestoka alkoholna pića nastala destilacijom vina i koma naplaćuje se u visini od 60 000 ITL po hektolitr čistog alkohola, a porez na proizvodnju u visini od 60 000 ITL po hektolitr čistog alkohola.

Taj diferencirani sustav, koji uvezene proizvode stavlja u nepovoljniji položaj, protivan je članku 95. Ugovora.

Komisija je talijanskoj vladi uputila očitovanje o tim problemima još u dopisu od 4. studenoga 1965. Dopisom talijanskog stalnog predstavništva od 12. veljače 1966. talijanska vlada obavijestila je Komisiju o svojim stavovima. Prema mišljenju talijanske vlade, svrha diferenciranog oporezivanja alkoholnih pića jest omogućiti upotrebu različitih sirovina za proizvodnju alkohola te time osigurati da se određene sirovine od kojih se može proizvesti alkohol prodaju u

poljoprivredne svrhe. Posljedično, diferencirani sustav može se ukinuti tek kada se, u okviru zajedničke poljoprivredne politike za alkoholna pića, uzmu u obzir talijanski poljoprivredni interesi u tom sektoru. Osim toga, talijanska tijela tvrde da i u drugim državama članicama postoji barem jednako ozbiljna diskriminacija, na primjer diskriminacija do koje dolazi zbog monopola koji postoje u Francuskoj i Njemačkoj.

Komisija ne želi u potpunosti negirati postojanje problema povezanih s alkoholnim pićima u poljoprivrednom sektoru u Italiji. Zbog toga smatra da se diferencirano oporezivanje propisano talijanskim zakonodavstvom koje proizlazi iz nametanja državnog poreza može privremeno dopustiti jer državni porez, koji je u određenom smislu instrument talijanske poljoprivredne politike u segmentu alkoholnih pića, omogućuje da takva pića, bez obzira na podrijetlo, budu zastupljena na tržištu neovisno o troškovima sirovina.

Međutim, zahtjevima iz domene poljoprivrede ne mogu se opravdati sve gore spomenute razlike u oporezivanju između domaćih i uvezenih proizvoda. Poljoprivredne potrebe već su uzete u obzir u državnom porezu, koji se plaća samo na uvezene proizvode. Stoga se na razmatranja koja po prirodi ulaze u poljoprivrednu politiku ne može pozivati i u slučaju poreza na proizvodnju kako bi se opravdalo diferencirano oporezivanje na štetu uvezenih žestokih alkoholnih pića nastalih destilacijom vina i koma te uvezenih proizvoda sličnih vermutu i marsali.

Na temelju toga Komisija smatra da Talijanska Republika nije ispunila obveze iz Ugovora u pogledu smanjenja poreza na proizvodnju za žestoka alkoholna pića nastala destilacijom vina i koma i u pogledu smanjenja poreza na proizvodnju za alkohol koji se upotrebljava u proizvodnji vermuta i marsale. Zbog toga Komisija zahtijeva od vlade Talijanske Republike da se u skladu s člankom 169. Ugovora, očituje o gore navedenim pitanjima u roku od mjesec dana po primitku ovog pisma. Nakon što uzme u obzir to očitovanje, prema potrebi, Komisija zadržava pravo donošenja obrazloženog mišljenja u skladu s člankom 169.”

- 8 Budući da talijanska vlada nije reagirala na zahtjeve Komisije, Komisija je 28. veljače 1969., na temelju članka 169. Ugovora o EEZ-u, sastavila obrazloženo mišljenje o porezima na potrošnju alkoholnih pića koje glasi kako slijedi:

„U Italiji domaća alkoholna pića podliježu državnom porezu u visini od 60 000 ITL po hektolitr čistog alkohola i porezu na proizvodnju u iznosu od 60 000 ITL po hektolitr čistog alkohola. Zakonom su odobrene brojne povlastice, posebno za oštra alkoholna pića nastala destilacijom vina i koma, koja su oslobođena državnog poreza, a podliježu porezu na proizvodnju u iznosu od 53 000 ITL po hektolitr za žestoka alkoholna pića nastala destilacijom vina i 50 000 ITL po hektolitr za žestoka alkoholna pića nastala destilacijom koma.

S druge strane, na žestoka alkoholna pića nastala destilacijom vina i koma koja su uvezena u Italiju naplaćuje se državni porez u visini od 60 000 ITL po hektolitr čistog alkohola i porez na proizvodnju u visini od 60 000 ITL po hektolitr čistog alkohola.

Komisija je još u studenome 1965. upozorila talijansku vladu na diskriminirajuću narav tog sustava.

Nakon toga, dopisom od 8. svibnja 1968., Komisija je zbog povrede članka 95. Ugovora o EEZ-u pokrenula postupak propisan člankom 169. Ugovora. U odgovoru koji je talijansko stalno predstavništvo uputilo u dopisu od 23. srpnja 1968. talijanska vlada obavijestila je Komisiju o tome da nema namjeru ukinuti diferencirane porezne stope o kojima je riječ sve dok se ne izmijene državni monopoli koji postoje u Njemačkoj i Francuskoj i dok se u tom sektoru ne uspostavi zajednička poljoprivredna politika.

Izvedenim se argumentima, osim u jednoj točki, ne mogu dovesti u pitanje postavke na kojima su utemeljeni stavovi Komisije izraženi u dopisu od 8. svibnja 1968. Prije svega treba naglasiti da se države članice ni u kojim okolnostima ne mogu na slične povrede koje su počinile druge državne članice pozivati kako bi izbjegle svoje obveze na temelju odredaba Ugovora.

Što se tiče tvrdnje da svoju poljoprivrednu politiku u segmentu alkoholnih pića Italija provodi oporezivanjem i da svoj položaj neće moći promijeniti osim u kontekstu provedbe zajedničke politike za alkoholna pića, Komisija je u gore navedenom dopisu od 8. svibnja 1968. već priznala da Italija zapravo ima pravo nametnuti porez kao instrument poljoprivredne politike u tom sektoru i da u tom okviru može privremeno zadržati diferencirano oporezivanje po stopi od najviše 60 000 ITL po hektolitr čistog alkohola, koje proizlazi iz naplate državnog poreza. Zahvaljujući takvom oporezivanju alkoholna pića mogu se prodavati po prilično ujednačenoj cijeni, bez obzira na cijenu koštanja.”

- 9 Komisija je u obrazloženom mišljenju nadalje zaključila da Talijanska Republika, s obzirom na različite vidove poreznog sustava osim državnog poreza, nije ispunila obveze na temelju Ugovora. Treba napomenuti da to obrazloženo mišljenje nije dovelo do pokretanja postupka pred Sudom.
- 10 Dana 31. srpnja 1975., na temelju prvog stavka članka 169., Komisija je, u svjetlu pravila o zabrani diskriminacije sadržanog u članku 95., talijanskoj vladi poslala novu komunikaciju, u kojoj je iznijela kritike na račun poreznog sustava koji se u Italiji primjenjuje na alkoholna pića, a koji obuhvaća porez na proizvodnju, redoviti državni porez i posebni državni porez, te je zatražila od talijanske vlade da ukine diskriminaciju do koje u takvom sustavu dolazi prema proizvodima uvezenim iz drugih država članica.
- 11 Budući da Komisija nije bila potpuno zadovoljna odgovorom talijanskih tijela na taj njezin novi zahtjev, 31. srpnja 1978. uputila je obrazloženo mišljenje o diferenciranom oporezivanju u vezi s naplatom poreza na proizvodnju i državnog poreza na alkoholna pića. Kao ni ranije, nakon tog obrazloženog mišljenja nije uslijedilo pokretanje postupka pred Sudom.
- 12 Talijanska vlada ustvrdila je pred Sudom da je osporavani porezni sustav zapravo samo pomoć poljoprivredi, koja se odobrava u obliku porezne povlastice namijenjene isključivo domaćoj proizvodnji. Po njezinu mišljenju taj sustav pomoći odobren je obrazloženim mišljenjem od 28. veljače 1969. te, s obzirom

na to da nisu donesene suprotne mjere, to odobrenje i dalje vrijedi i stoga ga nacionalni sudovi moraju prihvatiti kao važeće. Ona nadalje tvrdi da se čak i bez odobrenja ta pomoć može zadržati na temelju članka 93., zahvaljujući činjenici da je uspostavljena prije stupanja Ugovora na snagu.

Značenje stajališta i mišljenja Komisije u okviru postupka propisanog člankom 169.

- 13 Svrha pitanja koja je postavio Corte d'appello (Žalbeni sud) u prvom je redu utvrditi pravno značenje mišljenja koja je Komisija donijela u skladu s propisanim postupanjem za pokretanje postupka na temelju članka 169. Ugovora protiv države zbog neispunjavanja obveza, a zatim i utvrditi jesu li ta mišljenja obvezujuća. Točnije rečeno, u tom se pitanju radi o određivanju pravnog učinka osiguranja kakvo je Komisija dala u pismu opomene od 8. svibnja 1968. i u mišljenju od 28. veljače 1969., koje je objavila u skladu s člankom 169. Ugovora i kojima je Italiji odobrila privremeno zadržavanje sustava takozvanog diferenciranog oporezivanja.
- 14 Člankom 169. propisuje se da Komisija, ako smatra da neka država članica nije ispunila neku obvezu temeljem Ugovora, „o tom predmetu, nakon što je dotičnoj državi dala priliku da se očituje, daje obrazloženo mišljenje” [neslužbeni prijevod]. Tim člankom nadalje se propisuje da ako dotična država ne postupi u skladu s mišljenjem u roku koji odredi Komisija, Komisija taj predmet može uputiti Sudu Europske unije.
- 15 Svrha tog prethodnog postupka, koji ulazi u opće područje primjene nadzornih zadaća povjerenih Komisiji na temelju prve alineje članka 155., u prvom je redu pružiti državi članici priliku da opravda svoj položaj i, ovisno o slučaju, omogućiti Komisiji da državu članicu uvjeri da svojom voljom treba ispuniti zahtjeve Ugovora. Ako taj pokušaj postizanja rješenja ne bude uspješan, svrha je obrazloženog mišljenja odrediti predmet spora.
- 16 S druge strane, u mišljenjima koja donosi na temelju članka 169. ili u drugim izjavama o svojim stajalištima u sklopu tog postupka Komisija nije ovlaštena konačno utvrditi prava i dužnosti države članice niti joj pružiti jamstva u pogledu usklađenosti određenog ponašanja s Ugovorom. U skladu sa sustavom sadržanim u člancima 169. do 171. Ugovora, prava i dužnosti država članica mogu se utvrditi, a njihovo ponašanje ocijeniti samo presudom Suda.
- 17 Tim više, Komisija u stajalištima koje zauzme i mišljenjima koje je obvezna donijeti na temelju članka 169., ne može osloboditi državu članicu ispunjavanja obveza na temelju Ugovora. Takva osiguranja posebno ne mogu imati učinak sprječavanja pojedinaca da se u sudskom postupku pozovu na prava koja su im dodijeljena Ugovorom kako bi osporili zakonodavne ili upravne mjere države članice koje su možda neusklađene s pravom Zajednice.
- 18 Stoga na prvi dio upućenih pitanja valja odgovoriti da mišljenja koja je Komisija donijela na temelju članka 169., imaju pravni učinak samo u odnosu na pokretanje postupka pred Sudom protiv države članice koja navodno nije ispunila obveze iz Ugovora i da Komisija ne može, zauzimajući stajalište u okviru tog

postupka, osloboditi državu članicu obveza ili umanjiti prava pojedinaca koja proizlaze iz Ugovora.

Usklađenost sustava diferenciranog oporezivanja alkoholnih pića s člankom 95.

- 19 Svrha drugog dijela upućenih pitanja jest utvrditi može li država članica na alkoholna pića podrijetlom iz drugih država članica naplaćivati fiskalni namet kojeg su, djelomično ili u cijelosti, oslobođeni slični domaći proizvodi.
- 20 Iz rješenja kojima su pitanja upućena Sudu proizlazi da sličnost, u smislu članka 95., između uvezenog proizvoda (u ovom predmetu to je konjak francuskog podrijetla) i konkurentskog domaćeg proizvoda (u ovom predmetu to su žestoka alkoholna pića nastala destilacijom vina ili koma) nije sporna. Prema informacijama koje je dostavila talijanska vlada, razlika između poreznih sustava koji se primjenjuju na te dvije vrste proizvoda proizlazi iz činjenice da uvezena alkoholna pića, klasificirana kao „alkoholna pića prve kategorije” kao takva podliježu oporezivanju po punoj stopi, dok se odgovarajuća domaća alkoholna pića klasificiraju kao „alkoholna pića druge kategorije”, koja su oslobođena državnog poreza s obzirom na činjenicu da se u tu kategoriju mogu svrstati samo alkoholna pića čija se proizvodnja može kontrolirati u proizvodnoj fazi na talijanskom državnom području.
- 21 Kao što je Sud dosljedno zaključio u nizu odluka (vidi, kao najnoviju, presudu od 14. siječnja 1981., SA Chemical Farmaceutici, C-140/79), pravo Zajednice u sadašnjoj fazi razvoja ne ograničava slobodu svake države članice da propiše porezni sustav u kojem se pravi razlika između određenih proizvoda na temelju objektivnih kriterija, kao što je priroda sirovina koje se upotrebljavaju ili proizvodni proces koji se provodi. Takvo različito postupanje usklađeno je s pravom Zajednice ako se njime nastoje postići ciljevi ekonomske politike koji su usklađeni sa zahtjevima Ugovora i sekundarnog zakonodavstva koje proizlazi iz njega i ako se detaljnim pravilima sprječava svaki oblik diskriminacije, izravne ili neizravne, u odnosu na uvoz iz drugih država članica i svaki oblik zaštite konkurentskih domaćih proizvoda.
- 22 Međutim, ako se oslobođenje poreza ili smanjenje porezne stope uvjetuje mogućnošću kontroliranja proizvodnje na državnom području određene države, to je uvjet koji po definiciji ne mogu ispuniti slični proizvodi iz drugih država članica. Učinak je takvog zahtjeva unaprijed onemogućiti tim proizvodima da ispune uvjete za poreznu povlasticu o kojoj je riječ te ograničiti tu povlasticu na domaću proizvodnju. Stoga je očito da je takav sustav oporezivanja po svojoj prirodi diskriminirajući te se kao takav zabranjuje člankom 95.
- 23 Stoga na drugi dio upućenih pitanja valja odgovoriti da sustav oporezivanja alkoholnih pića koji je ustrojen na takav način da oslobođenje od poreza ili smanjenje poreznih stopa ograničava samo na domaću proizvodnju jest diskriminacija zabranjena člankom 95. Ugovora.

Vremenski učinak članka 95. i njegov odnos prema sustavu pomoći

- 24 Trećim dijelom upućenih pitanja želi se utvrditi je li država članica po isteku razdoblja propisanog trećim stavkom članka 95. mogla, iznimno, biti ovlaštena da u poreznom sustavu koji se primjenjuje na uvoz žestokih alkoholnih pića nastalih destilacijom vina zadrži ranije postojeću diskriminaciju.
- 25 Iz spisa predmeta i argumenata koje je iznijela talijanska vlada u postupku pred Sudom jasno proizlazi da nacionalni sud želi utvrditi može li se stajalište koje je Komisija zauzela u dopisu od 8. svibnja 1968. i u obrazloženom mišljenju od 28. veljače 1969. o privremenom zadržavanju sustava takozvanog diferenciranog oporezivanja, kad se radi o državnom porezu, smatrati odobrenjem pružanja pomoći u smislu članaka 92. i 93. Ugovora čak i nakon isteka razdoblja propisanog trećim stavkom članka 95.
- 26 Trećim stavkom članka 95. propisuje se da „države članice, najkasnije na početku druge faze, moraju staviti izvan snage ili izmijeniti sve postojeće odredbe koje su protivne prethodnim pravilima” [neslužbeni prijevod].
- 27 Iz te odredbe slijedi da je 31. prosinca 1961. bio krajnji datum do kojeg su države članice trebale iz svojeg zakonodavstva i fiskalne prakse ukloniti sve mjere neusklađene s pravilom o zabrani diskriminacije, koje je sadržano u prva dva stavka članka 95. Stoga od tog datuma te odredbe imaju puni učinak i pojedinci se mogu pozivati na njih u postupku protiv bilo koje države članice.
- 28 Argumentacija koju je iznijela talijanska država i pred nacionalnim sudom i pred Sudom Europske unije tvrdeći da izuzeće koje je Komisija proglasila u dopisu od 8. svibnja 1968. i u obrazloženom mišljenju od 28. veljače 1969. jest odobrenje pružanja pomoći u smislu Ugovora, neodrživa je i činjenično i pravno. U vezi s tim dovoljno je napomenuti da u skladu sa sustavom Ugovora, nijedna država članica ne može uspostaviti ni odobriti pomoć koja bi imala oblik fiskalne diskriminacije protiv proizvoda podrijetlom iz drugih država članica.
- 29 Na treći dio upućenih pitanja stoga valja odgovoriti da u skladu s trećim stavkom članka 95., pravilo o zabrani diskriminacije propisano prvim dvama stavicima tog članka ima puni učinak od 1. siječnja 1962. i da se državi članici nakon tog datuma više ne može odobriti zadržavanje postojeće fiskalne diskriminacije u sustavu koji se primjenjuje na uvoz žestokih alkoholnih pića podrijetlom iz drugih država članica.

Vremenski učinak ove presude

- 30 U očitovanju koje je podnijela Sudu talijanska vlada izjavila je da bi Sud, bude li zaključio da stajališta Komisije s obzirom na primjenu zabrane iz članka 95. nemaju učinka u ovom predmetu, trebao ograničiti područje primjene svoje presude na eventualno nepropisno naplaćivanje poreza u budućnosti, a što se tiče prošlosti, da Sud treba priznati konačnu prirodu učinaka izuzeća koje je dodijelila Komisija.
- 31 U tom se pogledu ona prije svega poziva na presedan iz presude od 8. travnja 1976. (Defrenne, C-43/75, Zb., str. 455.), u kojoj je Sud na temelju općeg načela pravne sigurnosti zaključio da u iznimnim slučajevima ima pravo ograničiti

pravo zainteresiranih strana da se pozivaju na njegove presude. Talijanska vlada navodi da u ovim okolnostima dodatno treba uzeti u obzir njezinu potrebu da zaštiti svoja legitimna očekivanja u pogledu valjanosti porezne mjere koju je izričito odobrilo izvršno tijelo Zajednice.

- 32 Talijanska vlada skreće pozornost i na činjenicu da se porezi o kojima je riječ prebacuju s uvoznika na trgovinu, što znači da bi njihov povrat uvelike opteretio talijanske javne financije, pri čemu se ne bi stvorila odgovarajuća korist za potrošače, koji su jedini na koje je na kraju utjecala dotična porezna mjera.
- 33 Što se tiče prve tvrdnje, treba podsjetiti da su mjerodavna odredba Ugovora, a to je članak 95., i pitanje njezine izravne primjenjivosti predmet dugotrajne, opsežne i raznovrsne sudske prakse koja je odagnala sve dvojbe o području primjene te odredbe. U tom smislu dovoljno je podsjetiti da je Sud već u presudi od 14. prosinca 1962. (Komisija/Veliko Vojvodstvo Luksemburg i Kraljevina Belgija, C-2 i C-3/62, Zb., str. 815.), dakle upravo u doba dok su se naplaćivali osporavani nameti, naglasio stroge zahtjeve sadržane u toj odredbi Ugovora.
- 34 U pogledu poreznih mjera koje su predmet ovog spora, valja naglasiti da čak i ako su stajališta Komisije o njima od 4. studenoga 1965. uspjela, barem kod talijanskih tijela stvoriti privid zakonitosti, nesigurnost u pogledu usklađenosti dotičnih mjera s pravom Zajednice koja se otada pojavila na razini Zajednice i na nacionalnoj razini sprječava talijansku vladu da se u ovom predmetu pozove na zahtjeve pravne sigurnosti ili na postojanje legitimnog očekivanja kako bi opravdala vremensko ograničenje područja primjene ove presude.
- 35 Što se tiče argumenta da se porez čiji povrat zahtijevaju tuženici u glavnom predmetu prenosi na potrošače, potrebno je napomenuti da zaštita prava koju u vezi s tim jamči pravni poredak Zajednice ne zahtijeva da se nalog o povratu protuzakonito naplaćenih nameta izda u uvjetima koji bi podrazumijevali neopravdano bogaćenje onih koji imaju pravo na taj povrat. Stoga sa stajališta prava Zajednice ne postoji ništa što bi priječilo nacionalne sudove da, u skladu s nacionalnim pravom, uzmu u obzir postojanje mogućnosti da će se protuzakonito naplaćeni porezi ubrojiti u cijenu poduzeća koje ima obvezu plaćanja poreza i prenijeti na kupce (presuda od 27. ožujka 1980., Amministrazione delle Finanze / Denkavit italiana, C-61/79, Zb., str. 1205.).

Troškovi

- 36 Troškovi podnošenja očitovanja Sudu koje su imale vlada Talijanske Republike i Komisija Europskih zajednica ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

kao odgovor na pitanja koja mu je Corte d'appello (Žalbeni sud) u Milanu, uputio rješenjem od 19. veljače 1980., odlučuje:

1. **Mišljenja koja je Komisija donijela na temelju članka 169. Ugovora o EEZ-u imaju pravni učinak samo u odnosu na pokretanje postupka pred Sudom protiv države članice koja navodno nije ispunila obveze iz Ugovora. Komisija ne može, zauzimajući stajališta u okviru tog postupka, osloboditi državu članicu obveza ili umanjiti prava pojedinaca koja proizlaze iz Ugovora.**
2. **Sustav oporezivanja alkoholnih pića koji je ustrojen na takav način da oslobođenje od poreza ili smanjenje poreznih stopa ograničava samo na domaću proizvodnju jest diskriminacija zabranjena člankom 95. Ugovora o EEZ-u.**
3. **U skladu s trećim stavkom članka 95. Ugovora o EEZ-u, pravilo o zabrani diskriminacije propisano prvim dvama stavcima tog članka ima puni učinak od 1. siječnja 1962. Nakon tog datuma državi članici više se ne može odobriti zadržavanje postojeće fiskalne diskriminacije u sustavu koji se primjenjuje na uvoz žestokih alkoholnih pića podrijetlom iz drugih država članica.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 27. svibnja 1981.

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: talijanski